EUROPOS PARLAMENTAS

2004 *2009*

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

2005 m. rugsėjo 19 d., Briuselis

LIBE komiteto delegacijos vizito
į Lampedusos (IT) laikinosios prieglaudos centrą (LPC) ataskaita

Pranešėja – Martine ROURE

Vizito eiga

Dvylikos parlamentarų delegacija (žr. sąrašą I priede) atvyko į Lampedusą aplankyti į pietus nuo Sicilijos esančioje saloje įkurtą laikinosios prieglaudos centrą.
Prieš vykdama į centrą EP delegacija daugiau nei dvi valandas klausinėjo Italijos valdžios institucijų atstovų apie centrą.
Tarp Italijos valdžios atstovų buvo valstybės sekretorius Gianpiero D'Alia, prefektai Bruno Pezzuto, Michele Lepri Gallerano, Nicola Prete, Agrigento kvestorius Nicola Zito, Lampeduzos meras Bruno Siragusa ir kiti už viešąją tvarką atsakingi asmenys.
Po to delegacija apie pusantros valandos lankėsi LPC ir galiausiai dalyvavo spaudos konferencijoje.
Vizitą plačiai nušvietė įvairios žiniasklaidos priemonės, ypač televizija.
Pakrantės apsaugos laivų pagalbos ir paramos pratybos jūroje neįvyko.

Trumpa spaudos konferencija su italų valdžios institucijų atstovais

Skaičiai

Italų valdžios institucijų atstovai informavo parlamentarus, kad tą dieną centre viešėjo 11 žmonių. Delegacija išreiškė savo nuostabą, nes šis skaičius neatitinka Lampedusos centro kasdienybės. Agrigento kvestorius atsakė, kad praėjusią dieną jų buvo 56. Į klausimą, kiek žmonių apsilankė centre per paskutines 96 valandas, valdžios institucijų atstovai atsakė pateikdami šiuos skaičius: 200 žmonių praėjusio rugpjūčio 21d., 148 žmonės rugsėjo 7d. ir 29 žmonės rugsėjo 11d. Iš šio atsakymo neaišku, kiek iš viso čia apsilankė žmonių prieš EP narių vizitą.

Parlamentarai negalėjo pamatyti atvykėlių registro, t. y. kiek asmenų ir kada atvyksta bei išvyksta, nes šie registrai buvo ne centre, bet Agrigento prefektūroje. Daug kartų EP nariai prašė leisti susipažinti su šiais dokumentais, bet prašymas nebuvo patenkintas. Taip pat nebuvo leista susipažinti su priverstinio išsiuntimo iš valstybės dekretais, kurie irgi yra Agrigento prefektūroje. Vadžios atstovai pateikė šiuos duomenis:
- Lampedusos LPC gali priimti 186 asmenis,
- 2004 m. Lampedusos LPC buvo priimti 10 497 asmenys, iš kurių 412 nepilnamečių ir 309 moterys,
- balandžio – spalio mėn. per dieną vidutiniškai apsilanko 350–400 asmenų,
- vasarą centrui kartais tenka priimti daugiau nei 1000 asmenų,
- vidutiniškai centre būnama 4–5 dienas.

Kvestorius patvirtino, kad tai išskirtinis atvejis, kai vasaros laikotarpiu centre yra tik 11 asmenų. Spalio – kovo mėn. centras būna beveik tuščias.
Atsižvelgdami į 2005 m. balandžio 14 d. Europos Parlamento rezoliucijos tekstą, kuriame sakoma, kad jis yra „susirūpinęs dėl to, kad Italijos valdžios institucijos nuo 2004 m. spalio mėn. iki 2005 m. kovo mėn. kolektyviai išsiuntinėjo migrantus iš Lampedusos salos Italijoje į Libiją“, italų valdžios atstovai pateikė šiuos skaičius:

- nuo 2004 m. rugsėjo 29 d. iki 2004 m. spalio 8 d. į Lampedusą atvyko 1 787 asmenys, iš kurių 544 išreiškė norą prašyti prieglobsčio, todėl jie buvo nedelsiant persiųsti į Crotone centrą. Iš jų 181 gavo leidimą laikinai gyventi, o 140 pabėgo. 1 153 asmenys, kurie visi buvo laikomi egiptiečiais, užsakius 11 užsakomųjų reisų buvo išsiųsti į Libiją. Nieko nebuvo užsiminta apie 90 asmenų, kurie nepriskaičiuoti prie šių dviejų kategorijų.

- nuo 2005 m. kovo 13 d. iki 21 d. į salą atvyko 1 235 asmenys, iš kurių 421 išreiškė norą prašyti prieglobsčio ir buvo nedelsiant persiųsti į Crotone centrą. Visi 421 asmenys panaudojo jėgą prieš karabinierius ir pabėgo iš Crotone centro. Iš likusiųjų 494 asmenys buvo išsiųsti į Libiją, o 126 repatrijuoti į Egiptą.

Centro valdymas

Centrui vadovauja NVO „Misericordia“, kuri teikia pagrindinę pagalbą (dalija maistą, vandenį, telefono korteles, taip pat teikia reikiamą pirmąją medicinos pagalbą ir pan.). NVO „Misericordia“ dirba 9 asmenys, kurie nuolat keičiasi, pasiskirstę į tris pamainas dieną. Mes negavome atsakymo į klausimą, kokios yra „Misericordia“ ir Vidaus reikalų ministerijos sutarties sąlygos.

Priėmimo procedūra

Italų valdžios atstovai išsamiai apibūdino priėmimo procedūrą.

Paprastai laivai su nelegaliais imigrantais yra sulaikomi atviroje jūroje prie Lampedusos, labai retai kada jie priplaukia prie kranto. Visų pirma asmenys yra apieškomi prie įėjimo į centrą esančioje patalpoje, paskui jie praeina pirmąją medicininę apžiūrą. Po to jie gauna drabužių, cigarečių, telefono kortelių. Patalynė keičiama kas trys dienos. Vertėjos pasikalbėjusios su asmeniu ir atsižvelgdamos į fizines asmens savybes padeda nustatyti jų pilietybę. Valdžios atstovai teigė, kad dauguma atvykstančių asmenų turi Egipto pilietybę. Faktas, kad beveik visi migrantai yra kilę iš Egipto, nustebino daugumą deputatų. Parlamentarai taip pat suabejojo, ar

galima identifikuoti asmenį po kelių minučių pokalbio atsižvelgiant į jo akcentą ir į odos spalvą. EP nariai nusistebėjo, kad beveik visi migrantai yra laikomi egiptiečiais ir kad centre visiškai nėra nustatytų kitos pilietybės asmenų, pavyzdžiui, irakiečių ar palestiniečių.

Asmenys, kurie atvyksta į Lampedusą, neturi dokumentų arba jų dokumentai būna padirbti.

Centre asmenys pagal savo religinius įsitikinimus turi teisę į teisinę pagalbą, gauti vertėją. Paprastai asmenys gauna Sicilijoje gyvenančių Agrigento advokatų pavardžių sąrašą. Bendrajame centro miegamajame mes matėme plakatą, kuriame arabų, prancūzų ir anglų kalbomis paaiškintos emigrantų teisės ir pareigos. Vertėjos verčia iš arabų ir anglų kalbų, prancūzų kalbos vertėjų nėra.

Visi asmenys, kurie atvyksta į Lampedusos LPC, privalo leisti paimti pirštų atspaudus. Pirštų atspaudai yra nuskaitomi, rašalas nenaudojamas. Tai yra labai pažangus technikos lygis. Asmenų, prašančių prieglobsčio, pirštų atspaudai yra išsiunčiami į *Eurodac* sistemą, kiti lieka italų institucijose. Šių pirštų atspaudų archyvai nėra prieinami Lampedusos centre. Nebuvo galima nustatyti, kaip šiuos pirštų atspaudus naudoja policija.
Vaikų identifikavimui centro medikai daro rentgeno nuotraukas.

Italijos valdžios atstovai patvirtino, kad Lampedusos LPC yra laikinosios prieglaudos centras. Vidutiniškai centre būnama 4–5 dienas. Tik teisėjui nusprendus, emigrantas gali būti uždarytas centre ne daugiau kaip 60 dienų.
Kai asmuo prašo prieglobsčio, jis yra persiunčiamas į Crotone prieglobsčio centrą. Kitiems yra taikomas Italijos grąžinimo iki sienos įstatymas. Asmenys turi teisę į individualų pokalbį, bet jei neprašo prieglobsčio, jie yra nedelsiant išsiunčiami į Libiją arba į jų kilmės valstybę.

Italijos vadžios atstovai patvirtino, kad paprastai ne daug kas prašo prieglobsčio ir kad dauguma atvykstančių į Lampedusą asmenų yra ekonominiai imigrantai. Lampedusos centras nenustato prieglobsčio prašančių asmenų tapatybės, tai yra laikinosios prieglaudos centras, kuris kai kuriais atvejais, jei teisėjas to reikalauja dėl nagrinėjamos bylos (dėl prekybos žmonėmis), tampa ikiteisminio kardomojo kalinimo centru ne ilgesniam kaip 60 dienų (30+20+10 dienų) laikotarpiui.

Italijos valdžios atstovai paaiškino, kad pagal Italijos įstatymą dėl imigracijos (2002 m. liepos mėn. įstatymo Nr. 189/2002, dar vadinamo *Bossi-Fini*, 10 straipsnis) neįleidimo į šalį procedūroms (*respingimento* – italų k., *refusal of entry* – anglų k.) nebūtinas tesėjo leidimas, nes tai ne priverstinis išsiuntimas, o kiekvienu atveju individualiai nuspręstas grąžinimas iki sienos. Tuo atveju, jei centrą valdančių institucijų atstovai negali per 3–4 dienas išsiųsti asmenų į jų kilmės valstybę, reikia gauti teisėjo leidimą laikyti juos centre. Dėl neįleidimo į šalį sprendžia kvestorius.

Italijos valdžios atstovai daug kartų pabrėžė skirtumą tarp „neįleidimo į šalį“ ir „priverstinio išsiuntimo“[1]. Priverstiniam išsiuntimui reikia teisėjo nuosprendžio ir jis galioja 10 metų. O neįleidimas į šalį yra administracinė priemonė, pritaikyta kvestoriaus, ir ji nedraudžia imigrantui sugrįžti į Italijos teritoriją.

[1] Žr. *Bossi Fini* įstatymo 10 straipsnį „neįleidimas į šalį“; 13 straipsnį „Priverstinis išsiuntimas“.

Italijos valdžios atstovai neigė kolektyvinio išsiuntimo į kilmės valstybę galimybę. Jie dar kartą patvirtino, kad laikosi tarptautinių ir Europos teisės normų dėl pabėgėlių apsaugos ir žmogaus teisių.

Italijos valdžios atstovai paaiškino, kad pabėgėliai išsiunčiami į Libiją, nes iš ten atplaukia laivai.

2004 m. išlaidos lėktuvų bilietams ir kitos techninės išlaidos sudarė 21 326 000 eurų.

Kad galėtų sutalpinti daugiau asmenų, Italijos institucijos šiuo metu senosiose kareivinėse stato naują ir didesnį centrą.

Vizitas į centrą

Europos Parlamento nariai kartu su darbuotojais, vertėjais ir po vieną palydovą kiekvienam nariui, iš kurių dauguma buvo žurnalistai, gavo leidimą įeiti į centrą.
Beveik dvi valandas delegacija turėjo galimybę vaikščioti po visą centrą ir pakalbėti su 11 tą dieną buvusių gyventojų.
Centro teritoriją supa geležinė tvora ir spygliuotos vielos aptvaras, kurį galima pamatyti karo zonose.
Centras yra visai šalia Lampedusos oro uosto ir turi tiesioginį priėjimą prie pakilimo tako.

Centrą sudaro keturi surenkamieji konteineriai, kiekviename iš jų yra 40 lovų (dvi dviejų aukštų lovų eilės).
Pirmasis konteineris pasirodė švarus, neseniai išdažytas, jame buvo pakabintas plakatas, skelbiantis migrantų teises prancūzų, anglų ir arabų kalbomis. EP nariai konstatavo, kad šis plakatas buvo pakabintas neseniai. Dviejų aukštų lovos pagamintos iš metalo, ant jų uždėti nauji poroloniniai čiužiniai. Ant lovų nebuvo nei paklodžių, nei antklodžių. Langai neįstiklinti. Mums buvo paaiškinta, kad langai yra nuolat išdaužomi per dažnas muštynes centre. Yra tik viena bendra patalpa, naudojama kaip bendra vonia, kurioje yra tualetai be durų, kriauklės ir dušai be durų. Yra tik apie dešimt tualetų visam centrui. Iš dušų ir kriauklių čiaupų bėga jūros vanduo, tai yra sūrus vanduo. Ten taip pat nėra langų.
Ligoninė yra maža, ten yra tik vienas gultas, darbo stalas ir maža spinta. Vaistų nesimatė.
Kitame konteineryje buvo:
- virtuvė su didelėmis maisto atsargomis;
- atskira salė, kurioje gyvena moterys su vaikais ir visos šeimos, jos EP nariai negalėjo aplankyti;
- tuščia salė, numatyta pokalbiams su advokatu, kurioje nėra nei stalo, nei kėdžių. Viena salė visam centrui. Parlamentarai buvo nustebę: atsižvelgiant į ribotą erdvę, turėtų būti neįmanoma ramiai ir aiškia įvertinti kiekvieno situaciją. Per vidutiniškai keturias dienas, atrodo, neįmanoma visiems suteikti galimybę individualiai pakalbėti, ypač kai būna daug žmonių (iki 1000 asmenų);
- kabinetas su pirštų atspaudų nuskaitymo ir fotografavimo įranga.

Migrantų paliudijimai

Tarp vienuolikos centre buvusių žmonių buvo išeivių iš Tuniso, iš kurių kai kurie kaltinami pervežimu, o kiti buvo tų pačių pervežėjų aukos. Visi kartu gyveno tame pačiame centre. Vienas tunisietis teigė centre esantis jau 4 mėnesius, nors valdžios atstovai buvo užtikrinę, kad įstatymas leidžia čia būti tik 60 dienų. Kiti tvirtino niekada nematę advokato ir nežinantys, kodėl yra laikomi centre.

Prašymas Italijos vyriausybei pasiaiškinti

Delegacija nusprendė, kad grįžusi į Briuselį ji išsiųs oficialų prašymą Italijos vyriausybei pateikti informaciją. Valstybės sekretorius Gianpiero D'Alia sakė esąs pasiruošęs perduoti visus reikiamus dokumentus, taip pat, jei reikės, dalyvauti galimame LIBE komiteto svarstyme.
Informacija, kurią norėtų gauti LIBE komiteto delegacija:
- tikslesnius ir detalius skaičius apie buvimą centre, kad būtų galima patikrinti atvykstančių ir išvykstančių asmenų srautą;
- priverstinio išsiuntimo dekretų kopijas, būtent EP 2005 m. balandžio 14 d. rezoliucijoje minimo periodo;
- sutarties dėl nelegalių imigrantų išsiuntimo į Libiją, pasirašytos tarp Italijos ir Libijos, kopiją;
- asmenų, išsiųstų į Libiją nuo 2004 m. pradžios skaičių.

Išvados

1. Delegacija išreiškia savo susirūpinimą dėl Italijos vyriausybės vykdyto priverstinio migrantų išsiuntimo į Libiją.

2. Gyvenimo centre sąlygos lieka prastos ir visiškai nepritaikytos dideliam migrantų srautui, plūstančiam į Lampedusą.

3. Italijos valdžios atstovai neparodė pakankamo skaidrumo leisdami susipažinti su dokumentais, patvirtinančiais apgyvendintų centre asmenų teisinę padėtį. Delegacija tikisi gauti iš Italijos vidaus reikalų ministerijos duomenis apie centre apgyvendinamus asmenis ir priverstinio išsiuntimo dekretus.

4. LIBE komiteto vardu delegacija prašo Europos Komisijos pateikti Europos Parlamentui ataskaitą apie Komisijos išvyką į Libiją, kad būtų galima patikrinti migrantų sulaikymo centrų sąlygas.

Pranešėjos Martine ROURE pastabos

Parlamentarai pranešė, kad nemažai Lampedusos gyventojų paliudijo, jog prieš delegacijos atvykimą į Lampedusą pastebėto ypatingą karinių lėktuvų judėjimą.

Dėl vadovavimo centrui reikia priminti, kad NVO „Misericordia“ prezidentas Daniele Giovanardi yra Italijos ministro Carlo Giovanardi, atsakingo už santykius su Parlamentu, brolis. Nepriklausomi šaltiniai teigia, kad 21 euro suma vienam asmeniui per dieną, kurią asociacija gaudavo iš Vidaus reikalų ministerijos, pakilo iki 85 eurų (21 eurą gaudavo komunalinis ūkis, kai dar jis buvo atsakingas už centrą).

Kalbant apie priėmimo procedūrą, mes nustatėme, kad Italijos valdžios atstovai visą laiką, kol mes buvome, šiuos asmenis vadino „nelegaliais migrantais“, o ne „pabėgėliais“ ar „prieglobsčio prašančiais asmenimis“.

Teoriškai centre esantys asmenys pagal savo religinius įsitikinimus turi teisę į teisinę pagalbą ir gauti vertimo paslaugas. Iš tikrųjų asmenys gauna Agrigento advokatų, kurie gyvena Sicilijoje ir su kuriais sunku susisiekti, pavardžių sąrašą.

Italijos valdžios atstovų tvirtinimas, kad prieglobsčio prašo labai nedaug asmenų, labai nustebino daugumą iš delegacijos narių, nes palyginti kitose šalyse tokių prieglobsčio prašymų yra labai daug.

Kitos parlamentinės delegacijos nariai birželio mėn. vykusio vizito metu konstatavo, kad nebuvo plakato su migrantų teisėmis, o valdžios atstovai jiems teigė, jog būtina informacija yra teikiama tik aiškiai paprašius.

Pakalbintas karabinierius neigė, kad centre neseniai būtų įvykusios muštynės, todėl galima spėti, kad tualetų durys ir langai jau seniai išmušti. Tai patvirtina ir 2004 m spalio mėn. italų parlamentinės delegacijos vizito ataskaita.

Pagal anksčiau daug kartų apsilankiusių centre parlamentarų liudijimus, toks Lampedusos centro pristatymas, koks buvo parengtas Europos deputatams, visiškai neatitinka realybės.

LIBE komiteto į Lampedusos priėmimo centrą
programos projektas
2005 m. rugsėjo 15–16d.

2005 m. rugsėjo 15 d.

5.00 val. Išvykimas autobusu iš Parlamento į oro uostą.

6.30 val. Skrydžio Briuselis–Roma Fiumicino (SN 5015) pradžia.

8.40 val. Atvykimas į Romą Fiumicino.
Svečius pasitiks valstybės sekretorius Giampiero D'Alia.

10.20 val. Skrydžio Roma Fiumicino–Lampedusa (LH 2746) pradžia.

11.40 val. Atvykimas į Lampedusą. Svečius pasitiks Agrigente prefektas, Lamprdusos meras ir vietinės policijos atstovai.

12.00 val. Trumpa spaudos konferencija Karinės aviacijos susitikimų salėje.
Pietūs atvykimo proga.

13.00 val. Išvykimas autobusu į viešbučius.

14.30 val. Išvykimas autobusu iš viešbučių į priėmimo centrą.

15.00 val. Apsilankymas Lampedusos laikinosios prieglaudos ir pagalbos centre.

17.00 val. Pakrantės apsaugos ir *Guardia di Finanza* (karinis korpusas, atsakingas už valstybės finansinių normų laikymąsi) laivų pagalbos ir paramos pratybos jūroje.

18.00 val. Išvykimas autobusu į viešbučius. ***Spaudos konferencija El Mosaico del Sol Resort Via F. Riso viešbutyje.***

21.00 val. Vakarienė Vidaus reikalų ministerijos kvietimu.

2005 m. rugsėjo 16 d.

11.00 val. Išvykimas iš viešbučio į oro uostą.

12.25 val. Skrydžio Lampedusa–Roma Fiumicino (LH 2747) pradžia.

13.45 val. Atvykimas į Romą Fiumicino.

15.15 val. Skrydžio Roma Fiumicino–Briuselis (SN 5022) pradžia.

17.30 val. Atvykimas į Briuselį.

Išvažiavimas autobusu į Europos Parlamentą.

MISIJA Į LAMPEDUSA 2005 m. RUGSĖJO 15–16 d.

DALYVIAI

Parlamento nariai:

Stefano ZAPPALA, LIBE komiteto pirmininko pavaduotojas, EPN, PPE/DE
Agustin DIAZ DE MERA, EPN, PPE/DE
Patrick GAUBERT, EPN, PPE/DE
Martine ROURE, EPN, PSE
Wolfgang Kreissl-Dörfler EPN, PSE
Jeanine HENNIS-PLASSCHAERT, EPN, ALDE
Jean LAMBERT, EPN, Žaliųjų frakcija

Papildomai vykstantys Parlamento nariai (už kelionę ir viešbutį mokės patys):

Giovanni Claudio FAVA, EPN, PSE
Giusto CATANIA, EPN, GUE
Mario BORGHEZIO, EPN, ID
Kathalijne BUITENWEG, EPN, Žaliųjų frakcija
Romano **Maria LA RUSSA**, EPN, UEN

Politinių frakcijų atstovai:

FABRIZIA PANZETTI, PSE
Annie LEMARCHAL, PSE
ANDERS RASMUSSEN, ADLE
JEAN-LUC ROBERT, Žaliųjų frakcija
Chiara TAMBURINI, GUE

LIBE komiteto sekretoriato atstovai:

Cristina CASTAGNOLI
Lena Vestberg

Vertėjai:
4 IT, FR, EN, ES vertėjai:
FR – Marie-Claude LAURENT (grupės vadovė)
IT – Simonetta DIOTALLEVI
EN – Honor Mary DOLAN
ES – Carmen ROMERO